

Sygn. akt I CZ 9/09

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Z.L. o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa Powiatowego Urzędu Pracy

przeciwko Z.L.

o zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego

z dnia 23 maja 2007 r., sygn. akt [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 marca 2009 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 sierpnia 2008 r., sygn. akt [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 19 sierpnia 2008 r. odrzucił skargę Z.L. o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa Powiatowego Urzędu Pracy przeciwko Z.L., [...] o zapłatę, zakończonego prawomocnym wyrokiem tegoż Sądu z dnia 23 maja 2007 r., sygn. akt [...]. Sąd Apelacyjny stwierdził, że brak zdolności sądowej lub procesowej stanowi – w świetle art. 401 pkt 2 k.p.c. – podstawę wznowienia postępowania, ale skargę może na niej oprzeć jedynie strona, której brak ten dotyczy. Powołanie się przez skarżącego na brak zdolności sądowej i procesowej Powiatowego Urzędu Pracy oznacza zatem, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia, co skutkować musi jej odrzucenie (art. 410 § 1 k.p.c.). Sąd Apelacyjny wskazał też, że w postępowaniu poprzedzającym wydanie zaskarżonego wyroku zdolność sądowa powoda nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

W zażaleniu na powyższe postanowienie Z.L. wniósł o jego uchylenie, zarzucając Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 401 pkt 2 i art. 410 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażaleniu nie można odmówić słuszności.

Sąd Apelacyjny uznając, że pozwany w skardze o wznowienie postępowania nie może powołać się na brak zdolności sądowej powoda wyraził zapatrywanie, że podstawy wznowienia przewidziane w art. 401 pkt 2 k.p.c. służą ochronie praw strony, której dotyczą okoliczności wymienionych w powołanym przepisie. Poglądu tego Sąd Apelacyjny szerzej nie uzasadnił, odnotowując jedynie, że został on wcześniej wypowiedziany przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 10 lutego 2004 r., I ACa 1272/03 (OSA 2004, nr 12, poz. 45). W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Apelacyjny odwołał się do treści art. 407 k.p.c. wskazując, że przepis ten w odniesieniu do skargi o wznowienie postępowania, której podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji, nakazuje liczyć trzymiesięczny termin do wniesienia skargi

od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy. Logicznie zatem – według Sądu Apelacyjnego – przepis ten z powołaną podstawą skargi wiąże niewiedzę o wyroku, która w tych okolicznościach dotyczy strony pozbawionej możliwości działania lub nienależycie reprezentowanej.

Przytoczony pogląd nawiązuje do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 19 listopada 2003 r., V CZ 111/03 (niepubl.) i podtrzymywanego w późniejszych orzeczeniach (zob. postanowienia SN: z dnia 11 czerwca 2008 r., V CZ 34/08, niepubl. oraz z dnia 30 września 2008 r., II CZ 67/08, Biul. SN 2008, nr 12, poz. 8). Odnosi się on jednak – na co wskazuje jednoznacznie przywołana w jego uzasadnieniu argumentacja – nie do wszystkich podstaw wznowienia postępowania wymienionych w art. 401 pkt 2 k.p.c., lecz jedynie do dwóch z nich – braku należytej reprezentacji strony oraz pozbawienia jej możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa. Zgodzić się trzeba ze skarżącym, że wskazane przez Sąd Apelacyjny podmiotowe ograniczenie dopuszczalności powołania się na podstawę wznowienia w postaci braku zdolności sądowej nie wynika ani z treści art. 401 pkt 2, ani art. 407 k.p.c. Przyjąć zatem należy, że na brak zdolności sądowej jako podstawę wznowienia powołać się może każda ze stron zakończonego postępowania. Nie ma przy tym znaczenia, czy przed uprawomocnieniem się wyroku brak zdolności sądowej został podniesiony w drodze zarzutu.

W piśmiennictwie trafnie zauważono, że w sytuacji, gdy brak zdolności sądowej ma charakter usuwalny, interes prawny we wznowieniu postępowania może mieć zarówno strona brakiem tym dotknięta, jak i strona przeciwna. Zwrócono także słusznie uwagę, że oparcie skargi o wznowienie postępowania na podstawie braku zdolności sądowej lub procesowej wymaga rozważenia, czy przesłanki te mogą być kwalifikowane jako warunki dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania. Kwestie te nie były jednak przedmiotem badania Sądu Apelacyjnego. U podstaw zaskarżonego postanowienia legło bowiem wyłącznie – wadliwe – zapatrywanie, że skarga pozwanego powołująca się na brak zdolności sądowej strony powodowej nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.